గ। సిద్ధాంత॥ శ్రీగణాధిపతయే నమః॥ యద్రూపం హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నావిషయకప్రతీతివిషయతావచ్ఛేదకమిత్య ॥ప్రౌఢ॥

పేక్షయా యద్రూపం హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావిషయకప్రతీతివిషయక ఇత్యర్థే లాఘవమితి ప్రష్టావోశేభరా

భిహితం అత్రాపి గుణకర్మాన్యత్వవిశిష్టసత్త్వాభావసత్త్వాదిత్యాదౌ హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకగుణత్వావిషయక

౧ ప్రతీతివిషయతావచ్ఛేదకత్వేన గుణత్వకర్మత్వాన్యత్వవత్త్వాదివిశిష్టస. త్వేసాధ్యతావ్యాప్తికారణాత్ సంభవే గౌరవప్రదర్శనమనుచితం నను గు

ణత్వేన గుణత్వం గుణభిన్నప్రతియోగితాయాం గతావచ్ఛేదకం గౌరవాదతో గుణత్వావచ్ఛేదాప్రసిద్ధ్యా సాధ్యప్రసిద్ధిః। స్వరూపసంబంధో గుణత్వావిశి

వచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకస్య సాధ్యభేదఘటితత్వేన గుణత్వతావచ్ఛిన్నావిషయకప్రతీతివిషయతావచ్ఛేదకత్వం సాధ్యతావచ్ఛేదకస్యేతి నావ్యాప్తిరితి

వాచ్యం తథాపి హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యత్కర్మత్వం తదవచ్ఛిన్నావిషయకప్రతీతివిషయతావచ్ఛేదకత్వం సా

ధ్యతావచ్ఛేదకస్యేతి తత్ర వ్యాప్తితాదవస్థ్యమితి పూర్వకాలీనవశిష్టసాధ్యకేఽవ్యాప్తిశ్చ। తత్ర తాదృశవిషయితావచ్ఛిన్నావిషయకప్రతీతివిషయతావ

చ్ఛేదకత్వస్య భిన్నధర్మతావచ్ఛేదకే అప్రసిద్ధేః ఇతి చేన్న హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవ్యభిచరితవిశేష్యతాశూన్యప్రతీతివిష
యభిచరితవిశేష్యతావచ్ఛేదకత్వస్య భిన్నత్వాత్ హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నాపర్యాప్తివిషయతాపర్యాప్తిభవనాధికరణత్వాను
వ్యాపకప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వమితి చేన్న తాదృశధర్మావచ్ఛిన్నవ్యభిచరితవిశేష్యతాభిన్నవ్యభిచరితవిశేష్యతావచ్ఛేదకత్వమపి కుత్ర ప్రసిద్ధా
నుమితివిధేయతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛేదేన హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నభేదవిషయకవ్యాపక
బుద్ధియవిష్యభావవదావ్యాప్తివారణం అవచ్ఛేదకభేదేన అవచ్ఛేదకతాభేదేపి తత్ప్రతియోగితానిరూపితావచ్ఛేదకతాత్వేన వ్యాప్యత్వ
త్తేయా తదవచ్ఛిన్నభేదో వ్యాప్త్యాదావతీతి ఏవ॥ అథ హేతుసమానాధికరణాభావీయప్రతియోగితావచ్ఛిన్నభేదవత్త్వని వేశే [illegible]ఘంయ
త్వం న చ హేతుసమానాధికరణాభావీయప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాత్వేనాపి ప్రత్యక్షత్వం తరం వక్తవ్యమేవ తథా సతి నవ్యతరూపేణైవ నివేశః కారణ
తానావచ్ఛిన్నధర్మావచ్ఛిన్నత్వాదావతివ్యాప్తిప్రసక్తేః తయావత్ హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకధర్మః తావత్త్వమిదాని

గ॥ సిద్ధా॥ హ్రో॥ సైవ తదవచ్ఛేదకతాపర్యాప్తేర్వచ్ఛేదకత్వం తయా ధూమవత్త్వావచ్ఛేదేన వహ్నిమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వవచ్ఛేదకత్వాదితి చేన్న అవ
చ్ఛేదకం అవచ్ఛేదకత్వపదితి ప్రతీత్యాపత్తేః లక్షణే విశిష్యరూపపర్యాప్తిసంబంధరూపపర్యాప్తిసంబంధేన సాహిత్య తదవచ్ఛేదసాహిత్యం మోశవని యా
వత్త్వం తథా చ ధూమవత్త్వం వహ్నిమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకమితి ప్రతీతేః అనైవ విధూమత్వాదిరపి హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితా
౧ వచ్ఛేదకత్వపర్యాప్తిస్వీకారాత్ । అతివ్యాప్తివిరహోఽనష్టత్వం ధూమవత్సమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకమితి ప్రతీతవ్యభావేన వహ్ని
త్వత్వావచ్ఛేదేన ధూమసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వపర్యాప్తిసంభవాన్నాతివ్యాప్తిః అత ఏవ సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నహేతు
సమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాభావవిశిష్టావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాకాభావో వహ్నిత్వేన వర్తత ఇతి వ్యాప్తిరితి పర్యాప్తం వహ్నిత్వ
ం ధూమవత్సమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకమితి ప్రతీతవ్యభావేన అవచ్ఛేదకత్వేన అతివ్యాప్తివిరహోఽపి తేన సాధ్యతావచ్ఛేదకతాపర్యా
ప్తిసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాత్వేనైవ వేశే అతివ్యాప్తివారణాయ సమో పాదేయః వ్యాప్తితో హేతుమన్నిష్ఠాభావప్ర

తింరూపితావచ్ఛేదకం యత్కించిద్విశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం తాదృశసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకం లాఘవాత్ అతో నచ
రూపేణ స్వరూపసంబంధేన దండత్వ సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వనిబంధనో దోషః ఏవం చ న సోఽపి దండో హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకానతిరి
క్తవృత్తి దండత్వస్య విశేషణవిశేష్యభావసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వాపత్తేః ద్రవ్యమితి విశిష్టాబాధ్యాభిప్రేతం । అత్రేదం బోధ్యం యదవ్యవచ్ఛేదేన సాధ్య
తావచ్ఛేదకస్య తత్తద్వ్యక్తిత్వేనోపాదానం తదానపేక్షావశ్య(యత్కించిద్విశిష్టవహ్నిత్వేన సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వే అతివ్యాప్తిః యది యాదృశం
సాధ్యతావచ్ఛేదకం తాదృశసంబంధేనోచ్యతే తదాత్రాపి దండత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వేన తత్స్వరూపవదనోపాదేయమతో యథానాపత్తిః ॥=॥
[illegible] - ... - శ్రీరస్తు ॥=॥=॥

సి॥ సిద్ధాం॥ ప్రా॥ శ్రీగణేశాయ నమః॥ ప్రతియోగ్యసమానాధికరణేతి॥ నచ యద్ధర్మావచ్ఛిన్నవానత్క-ద్రవ్యాదిశబ్దైరితి వుల్లేఖాత్ప్రతియోగి
తావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నం యద్భిన్నం తేన సమం సామానాధికరణ్యం వ్యాప్తిరితి ఫలం వక్తవ్యముచితం। నచ వహ్నివ్యక్తిత్వేనైవ త్రయం ప్రతియోగితానిరూపణీయం। వి
శేషాభావాదితి చేన్న ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నదేవ యద్భిన్నత్వం తత్సామానాధికరణ్యమవశ్యం వ్యాప్తిరితి వాచ్యం। అనవస్థాప్రతియో
౨ గితావచ్ఛేదకధూమవత్త్వావచ్ఛిన్న ధూమవద్భేదత్వావచ్ఛిన్నా ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తిః। నచ తద్ఘటీభూతయద్భేదమాదాయాతివ్యాప్తిరితి
వాచ్యం। యద్ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకభేదస్య వివక్షితత్వాత్ తథా చ ప్రమేయవాన్ వాచ్యత్వాదిత్యాదౌ ప్రమేయత్వావచ్ఛిన్నప్రతి
యోగితాకభేదాప్రసిద్ధ్యా వ్యాప్తిరితి। ఏకవ్యక్తికసత్త్వాదిసాధ్యకే త్వాహ॥ ననువహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదౌ పూర్వోక్తలఘౌ వ్యాప్తిత్వం
భవతి॥ తథాహి తత్ర ధూమసమానాధికరణవహ్నిభేదో ఘటాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేనాప్యుపాదానం తేన నేతి తద్ఘటత్వ
చ్ఛేదకసామానాధికరణ్యాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాభావాత్। నచ తాదృశభిన్నత్వస్య అవచ్ఛేదకత్వేఽపి తదవచ్ఛిన్నభేదస్య విశిష్టస్యత్వాన్నాస్తీతి

వ్యాప్తిరితి వాచ్యం ఏవం చ ఇతి వహ్నిధూమతదుభయవాన్ వహ్నిరిత్యాదావపి సాధ్యాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకద్విత్వావచ్ఛిన్నభేదపర్యాప్తిధర్మితావచ్ఛేదకద్విత్వా
శ్రయత్వేతదుభయమాత్రవృత్తిధర్మావచ్ఛేదేనవ్యాప్త్యర్థాత్ అతివ్యాప్తిస్స్యాదితి తాదృశధర్మావచ్ఛిన్నభేదనిరూపిత నిరవచ్ఛిన్నాధికరణతావద్వృత్తిత్వమేవ సా
ధ్యతావచ్ఛేదకవిశేషణీయం ఇత్థంచ వహ్నిధూమోభయాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకద్విత్వావచ్ఛిన్నభేదనిరూపితతద్ఘటాద్యధికరణతావద్వృత్తిత్వస్య
వహ్నిత్వేసత్వాదవ్యాప్తిర్దుర్వారైవ ॥ అథ ద్విత్వావచ్ఛిన్నసాధ్యకస్థలే తత్ర తివ్యాప్తివారణాయ నవంతు । ఏతదధికరణతాయాం నిరవచ్ఛిన్నత్వం వి
శేషణీయమపి అతిరిక్తతాదృశభేదానుయోగితావచ్ఛేదకస్వవహ్నిఘటత్వావచ్ఛిన్నోభయత్వావచ్ఛిన్నభేదానుయోగితావచ్ఛేదకవహ్నిత్వేతద్వృత్తి
త్వాదేవహ్నిత్వే వ్యాప్తిర్ఘటవచ్ఛేదకత్వాత్ ఏతేన హేతుసమానాధికరణాభావీయప్రతియోగితాయామవ్యాప్యవృత్తిధర్మానవచ్ఛిన్నత్వం వి
శేషణీయమపి నిరుక్తోభయత్వసంబంధేన వహ్నిహారిణీ వహ్నిఘటాకారనిరూపితాధికరణవృత్త్యభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాదృశవ్యా
ప్తితావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకం సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వం ఇత్యభావాత వహ్నిహారనిరూపితాధికరణవృత్తిత్వపర్యాప్త్యాత్వేన ఉభయాభావస్యైవ ప్రతివ్యా
ప్యధర్మానవచ్ఛిన్నప్రతియోగికత్వం తత్ర ద్విత్వానవచ్ఛిన్నసాధ్యకస్థలే ద్విత్వాదివ్యాప్యవృత్తి వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నసాధ్యకతు ప్రతియోగితావచ్ఛేదక

ಸಾ।ನಿ।ಟ್ಯಾಂ ೫॥ ಪ್ರೋ॥ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಯಾ ತಾದೃಶಾಭಾವಸ್ಯ ಸಂಗಾ ಹೇತು-ಯಾಪ್ರಸಂಗಾಚ್ಚೇತಿ ವಹ್ನಿಸಾಧ್ಯಕತ್ವೇ ತೇ ನಿರುಕ್ತಾಭಾವಗೋಚಾಂಯ ನಾವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ಚೇನ್ನ ಏವಮಧಿಕರಣಾದ್ವಯ
ಸಂಯುಕ್ತವಹ್ನೇಃ ಯತ್ಕಿಂಚಿದಧಿಕರಣಮಾದಾಯ ತದಧಿಕರಣಾನ್ನಾವೃತ್ತಿರ್ವಹ್ನ್ಯಾಭಾವಸ್ಯ ತದಧಿಕರಣಾತ್ವಕ-ಹೇತ್ವಧಿಕರಣಾಸಂಸಕ್ತತ್ವೇನ ತಾದೃಶಪ್ರತಿ
ಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಭೇದಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ-ಅಸತ್ವೇನ ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ ತಾದವಸ್ಥ್ಯಮಿತಿ ಚೇನ್ನ ಸ್ವಂ। ಏತಾದೃಶವಿಶೇಷಣಸ್ಯ ಜ್ಞಾ
೪ ನಿನಾಂ ಯಾಪಿತವ್ಯಾಪ್ತಿನಿರೂಪಣಂ ತಾವತ್ಪರ್ಯಂತಾನುಧಾವನಮಿತಿ ವಹ್ನಿ ತತ್ತದ್ಧೂಮವಾನ್ ವಹ್ನೇರಿತ್ಯತ್ರ ತಾದೃಶಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕಧೂಮ
ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಭೇದಾಧಿಕರಣೇ ಕಾಲೇ ವೈನ ವೃತ್ತಿತ್ವಾದ್ವಹ್ನೇಃ ಮತ್ವೇಸ್ಯ ತತ್ವೇತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಾರಣಾಯ ತಾದೃಶಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಘಟಕ ವೃತ್ತಿತ್ವಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯತಾವ
ಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಪಚ್ಛಿನ್ನತಯಾ ತೇವ ವ್ಯಾಪ್ತಿವಾರಣಾನ ತಾವತ್ಪರ್ಯಂತಾನುಧಾವನಮಿತಿ। ಸಮವಾಯಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತಿ
ರಿಕ್ತ ತಂ ಯಾ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ತಾದೃಶಾಭಾವಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾ ಸಂಬಂಧೇನ ವೃತ್ತೇರ್ವಹ್ನಿಮಾನ್ ಧೂಮಾತ್ ಸಮವಾಯ ಸಾಧ್ಯಕ ವಹ್ನಿ ಸಾಧಕತ್ವೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತಾ
ದೃಶಭೇದಾಧಿಕರಣತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಾನುಯೋಗಿತಾಕ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣಾನ್ನಾತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ

రితి అత్రేదం తత్త్వం సత్త్రాం సంబాతేరిత్యాదౌ అవ్యాప్తిప్రదర్శనమేవ నాగ్రహః నాపి వహ్న్యభావసాధ్యకే అత్ర దర్శనాగ్రహః అపి తు ఏకవ్యక్తికే ఏతద్ఘ
టాదిసాధ్యకే అవ్యాప్తిభియా తాదృశనానావ్యక్తిసాధ్యకే విద్రవ్యత్వసత్త్వ నభస్తరాదిసాధ్యకే అవ్యాప్తిభియా ద్విరవ్యక్తిసత్త్వాదిసాధ్యకేతి॥ నానాధికరణకసాధ్య
తామాత్రపరం తజ్జాతీయత్వజాతివాచకపదోపసంధానాత్ అత ఏవ వహ్న్యభావేతి నోక్తం। తద్భావనకత్వతద్గోలాపోలావకశకత్వేతి। యద్రూపావచ్ఛిన్నం నిరుక్త
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నోవిషయకప్రతీతివిషయ ఇత్యభిధేయమితి। తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నమభావవిశేషభిత్తాయాం నభ్ప్రతి
ముఖాభావవిశేషభితావచ్ఛేదకం యద్రూపం తద్రూపమిత్యర్థః। తేన వహ్నిఘటకాలసద్వహ్నిఘటోభయాభావాదిత్యాదావవ్యాప్తిః। ప్రతియోగితావచ్ఛేదకమితి
విశిష్టే ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాత్పర్యప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాపన్నః ప్రతియోగితాభిన్నమితి॥ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాత్వవిశిష్టప్రతియోగితావచ్ఛేద
కత్వతాపన్నః ప్రతియోగితాభేదవత్త్వమర్థః। ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావిషయకేతి। ననుప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యత్కించిదవిషయకత్వం
తత్సామాన్యావిషయకత్వం వా। ఆద్యే వహ్నిబాహిర్ణ్యా తత్వావ్యాప్తిః। ద్వితీయే పి తత్త్వేన ధూమత్వప్రతీతేః జలధూమావిషయకత్వేన తద్వ్యాప
త్వాదవస్త్వాభావాత్। ననుప్రతియోగి వైయధికరణ్యానుసంధానప్రతియోగితాయాః స్వవృత్తిత్వేన విశేషణీయతయా తత్తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకా

స।పక్షాంతరె॥ శో॥ విశేషణభక్తయోః తదవిషయకప్రతీతివిషయత్వేన సోక్తదోష ఇతి వాచ్యం ఏవమపి తాదృశయోః సహితయోర్ధర్మయోః తత్తద్విషయతా
వగాహ్యయత్వేన ద్విషయతో వికల్పే సోక్తదోషతాదవస్థ్యాపాదితి చేన్న తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకయోః యావంతో ధర్మాః తద్విషయత్వ
విశిష్టలక్షణవిషయతాభావఘటితనిర్వేశనీయతావిషయతావత్ తత్తన్నిరూపితవిషయితాత్వేన నివేశనీయాస్సత్త తత్తద్విషయితాసంబ
ప ంధేన తత్తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావ్యాపకజ్ఞానానభిజ్ఞానవిషయిత్వమేవ భిన్నమితి ధ్యేయం॥ అత్రేదం బోధ్యం ద్వితీయకల్పే వ్యాప
కత్వస్య భవిష్యత్త్వేన లక్షణఘటకత్వాత్ తస్య నివేశనీయత్వేనానవస్థాప్రసంగాత్। ప్రథమకల్పేఽపి ఘటత్వాత్ వహ్నిమాన్ధూమాదిత్యాది
త్యాదౌ ధూమవత్సమానాధికరణఘటాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకఘటత్వవిషయకసంబంధతావచ్ఛేదకప్రకారకజ్ఞానే అసత్త్వేనా
వ్యాప్తేః సత్తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకావిషయకప్రతీతివిషయత్వస్య విశిష్టవహ్నిత్వే సత్త్వేఽపి శుద్ధవహ్నిత్వే అసత్త్వేన లక్షణాగమనస్యాయం
ఇతి వాచ్యం తథాపి విశేషణత్వేన రూపవహ్నివృత్తిత్వవిశిష్టత్వాన్ధూమాదిత్యాదౌ అతివ్యాప్త్యాపత్తేః। అతస్సాధ్యతావచ్ఛేదకతాప

త్తేః । అతస్సాధ్యతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నవిషయత్వస్య నివేశనే యత్తయా పూర్వోక్తదోషతాదవస్థ్యాత్ ఇతి ।। అత్ర సాధ్యతావచ్ఛే
దకయత్కించిద్వ్యక్తివిషయకప్రతీతిభిన్నత్వస్యావచ్ఛేదకీభూతః యావంతో ధర్మాః తన్ముఖ్యవిశేష్యతాశాలిప్రతీతిః తదీయముఖ్యవిశేష్యతాత్వ
మిత్యుక్తౌ నాపి దోషః ముఖ్యవిశేష్యతాశాలిని వేశాన్న ఘటకాలీనత్వాది పూర్వోక్తదోషః ఏకవిషయతాత్వవిశిష్టాపరవిషయతాభావ
నివేశాచ్చ । మహానసీయవహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తిః న చ ప్రమేయసాధ్యతావచ్ఛేదకస్థలే తాదృశప్రతీతేరప్రసిద్ధ్యావ్యాప్తిరితి వాచ్యం తత్ర
పరంపరయా మేయత్వస్యావచ్ఛేదకత్వాదితి । అయమేకాపి వ్యాప్తిరితి గ్రంథకృత్తస్తాభిప్రాయకః ।। సమవాయాదినా ఘటాదౌ సాధ్య ఇతి । నన్వే
వం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగివైయధికరణ్యఘటితప్రాయో లక్షణోక్తప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధేనేతి నాదేయః ప్రయోజనావచ్ఛిన్నఘటిత
సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నానధికరణహేత్వధికరణాకతయా తద్భిన్నసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాప్రసిద్ధేః తద్వృత్తి
త్వస్యః । ప్రతియోగిభూతప్రతియోగితాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వానివేశే ఉక్తవ్యాప్తేరసంగతేః సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నానధికరణ

౯॥ సిద్ధాంతల॥ క్రో॥ త్రైహేత్వధికరణతావ్యాపకేన నావచ్ఛిన్నత్వేతావచ్ఛిన్న తాదృశప్రతియోగితాయాః నిరుక్తప్రతియోగితావచ్ఛిన్నత్వమితి చేన్న తాదాత్మ్యేన వహ్నిమతో ధూమవత్త్వ
తే దోషస్యోక్తత్వాత్ తాదృశసాధ్యవచ్ఛిన్నాధికరణసంబంధాప్రసిద్ధేః నచైవం లక్ష్యేతావచ్ఛిన్నా లక్షణానవచ్ఛిన్న అతివ్యాప్తిస్స్యాత్ దుష్టత్వల పరత్వంతానుధావన
మితివాచ్యం ఏతద్దోషానుత్పాదకత్వే సభ్యమేయస్యతాదాత్మ్యసంబంధేన సాధ్యతాయాం తన్నిశ్చయమపి సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాయాం
౬ నిరుక్తప్రతియోగితాయాం నిరుక్తప్రతియోగితావచ్ఛిన్నత్వవిరహాత్ వహ్నిత్వ ధూమవాన్వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తిమనుధావవ్యతావత్త్వరశాత
నుధావన ఇతి లంయుపాశయః సాధ్యవచ్ఛిన్నాధేయతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వసాధ్యవచ్ఛిన్నత్వోభయసంబంధేన నామత్వసాధ్యతావ్యాప్తిలక్షణంగతి
రితి అత్ర ధూమవాన్వహ్నేరిత్యాదౌ వహ్న్యధికరణసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితావారణాయ దోషవారణాయ తాదృశాభావప్రతి
యోగితావచ్ఛేదకసంబంధసామానాధికరణ్యప్రతియోగిప్రతియోగివృత్తిహేత్వధికరణవృత్తిత్వం విశేషణం యోగితాలక్ష్యయాభావః తత్ప్రతియో
గితావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగ్యధికరణత్వం ఇత్యర్థం చ మహాతాత్పర్యం విశేషణం ఉపాదానాద్దోషగసనాభావాదలపేక్షణాత్ సాధ్యతావచ్ఛేదక ఇతర్థః

ప్రత్యయిదమితి। న చాపి దోష ఇతి తు భట్టాః। యదపి సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగివైయధికరణ్యపక్షే నిరుక్తపక్షే నిర్దుష్టత్వం భవతి
తథాపి తాదృశసంబంధేన ప్రతియోగివైయధికరణ్యస్య సహజదోషతయా తదాదాయ పరిష్కారకరణమితి భావః। భేదోపాదానమితి। య
దపి యద్రూపావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాసామాన్యాభావం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నతాదృశప్రతియోగితాభిన్నమిత్యుక్తౌ న కోఽపి దోషః।
తథాపి సామాన్యపదనివేశే గౌరవం బోధ్యం స్వయద్రూపావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాత్వావచ్ఛిన్నఅనుయోగితాకతాదృశభేద ఇత్యుక్తౌ న గౌరవా
వకాశ ఇతి వాచ్యం ఏవమపి విపక్షే నవి। యదవచ్ఛిన్నాభావీయప్రతియోగితాయాః వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నత్వాత్ యద్రూపావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాత్వ
స్వభేదప్రతియోగిభూతప్రతియోగితాయాం స్వత్వేన తాదృశభేదానుయోగితాప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాదవ్యాప్త్యాపత్తేః
న చ సాధ్యతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్ననిష్ఠావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాత్వావచ్ఛిన్నఅనుయోగితాకత్వనివేశాన్న దోష ఇ
తి వాచ్యం ఏవం లఘుపరిష్కారసంభవేఽపి మయా లఘుత్వేన తత్త్వరితత్వాగాత్। పరం తు అవచ్ఛేదకపదస్య విశేషణత్వ మంగస్కృతభి

ನ॥ಸಿ॥ಶ್ರಾಂ॥ಪ್ರೋ॥ ತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪದೇನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧಾದುಪಾತ್ತಘಟಕೀಭೂಯ ಘಾಟಕತ್ವಂ ಬೋಧ್ಯಂ ಲಾಘವಾತ್ ಲಘುಭೂತತ್ವಂ ಬೋಧ್ಯಂ॥ ೨॥ ಘಟ ಟೇತ್ಯಾದಿತಿ॥ ಯದ್ಯಪಿ
ಪಟಾಸ್ತ್ರೀ ಪೃಥಿವೀತ್ಯಾದಿತ್ಯಾದೌ ವಿಷಯಿತಾಸಂಬಂಧೇನ ರೂಪವತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವವಾದಾಯ ಅವ್ಯಾಪ್ತಿವಾರಣಾಯ ಅವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾಂ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟ
ಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಸ್ಯ ನಿವೇಶನೀಯತ್ವಾತ್ ತತ್ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾತ್ವೇನ ಸ್ವಾಶ್ರಯವೃತ್ತಿತ್ವೇನೋಕ್ತದೋಷವಾರಣಾಸಂಭವಃ। ತಥಾಪಿ ತಾದೃಶಾವ
೭ ಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರಕೃತಿತ್ವೋಪಲಕ್ಷಿತಸ್ವನಿರೂಪಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯ ನಿವೇಶನೀಯತ್ವಾದಿತಿ। ನನು ಗುಣವಾನ್ ದ್ರವ್ಯತ್ವಾ
ದಿತ್ಯಾದೌ ವಿಷಯಿತ್ವಸ್ಯ ಸಮವಾಯೋಭಯಸಂಬಂಧೇನ ಗುಣತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಸ್ಯ ಲಾಭಾದ್ ಯತ್ಯಾದವ್ಯಾಪ್ತಿಪ್ರಸಂಗಾತ್ ಸಮವಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿವಧಿಕರ
ಣೋನವಚ್ಛಿನ್ನತೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಏವಮಪಿ ವಿಷಯಿತಾಸಮವಾಯೋಭಯಸಂಬಂಧೇನ ಗುಣತ್ವವಿಶಿಷ್ಟವಾನ್ ದ್ರವ್ಯತ್ವಾದಿತ್ಯಾದಾವತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವ
ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಾಸಂಭವಾತ್ ನಚ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕಸಂಬಂಧಾತಿರಿಕ್ತಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಿಶೇಷಣ
ತ್ವೇನೈದೋಷ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಏವಮಪಿ ಕಾಲಿಕಸಂಬಂಧೇನ ಮಹಾನಸೀಯವಹ್ನಿಃ ಸಾಧ್ಯತಾಂತರ್ಭೂಮಾದಾವವ್ಯಾಪ್ತಿಃ। ಏವಮಪಿ ಮಹಾನಸೀಯತ್ವವಿ
ಶಿಷ್ಟಸ್ಯಾಭಾವ [redacted] ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾಪತ್ತೇಶ್ಚ ತಾಪತ್ತೇಃ। ನಚ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕೀಭೂಯ ಸಂಬಂಧಾಃ ಸ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾನಿರೂಪಕತ್ವಸಂ

ಬಂಧೇನ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾನಿವೇಶಾನ್ನ ದೋಷ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಏವಮಪಿ ಸಮವಾಯೇನ ಮಹಾನಸೀಯತ್ವಕಾಲಿಕೇನ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾನಿವೇ
ಶಾನ್ನ ದೋಷ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಏವಮಪಿ ಸಮವಾಯೇನ ಮಹಾನಸೀಯತ್ವಕಾಲಿಕೇನ ವಿಶಿಷ್ಟತಾದೃಶವಹ್ನೇಃ ಸಮವೇತತ್ವಾತ್ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇ
ದಕತ್ವಾನ್ಮಹಾನಸೀಯತ್ವವಿಶಿಷ್ಟವಹ್ನಿವಹ್ನಿತ್ವೇನೈವೇತಿ। ನಹ್ಯತ್ರ ವಿವಕ್ಷೇಣ ಯತ್ಸಂಬಂಧಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ
ತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟಾಧಿಕರಣವೃತ್ತಿತ್ವರೂಪಾಧಿಕಸ್ಯ ಬಲತಾದೃಶಾಭಾವೇಽನನ್ತರ್ಭಾವೇ ತಯೋರವ್ಯಾಪ್ತಿಃ। ತಥಾಹಿ ತಾದೃಶಾಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದ
ಕತಾಘಟಕಸ್ಯ ಸಮವಾಯಕಾಲಿಕೋಭಯಸಂಬಂಧೇನ ಮಹಾನಸೀಯತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಾಧಿಕರಣೇ ಹೇತ್ವಧಿಕರಣವೃತ್ತಿತಾಸಿದ್ಧತ್ವಾಭಾವಸ್ಯ
ಪ್ರತಿಯೋಗಿವೈಯಧಿಕರಣ್ಯಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಏವಂ ಸತಿ ಸಮವಾಯಕಾಲಿಕೋಭಯಸಂಬಂಧೇನ ಮಹಾನಸೀಯತ್ವವಹ್ನಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಯದ್ವಿಶಿ
ಷ್ಟಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾಂ ಧೂಮಾದಿಹೇತಾವತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ಕಾಲಿಕಸಮವಾಯೋಭಯಸಂಬಂಧೇನ ಮಹಾನಸೀಯತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಾಧಿಕರಣವೃತ್ತಿ
ತಾಪ್ರತ್ಯಭಾವಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾಘಟಕತ್ವಾತ್ ಅತ ಏವೋಕ್ತಸ್ಥಲೇಽತಿವ್ಯಾಪ್ತಿವಾರಣಾಯ ಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯವಚ್ಛೇದಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಸ್ಯ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೇ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

చ్ఛేదకనిష్ఠావచ్ఛేదకతానిరూపకత్వం వా విశేషణం దేయం తేన తత్ర సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్య సామానాధికరణ్యఘటకీయసంబంధేన సాధ్య
తావచ్ఛేదకతావిశిష్టత్వనిరూపకత్వం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావిశేషణమితి తన్న కాలికసంబంధేన జాతివిశిష్టధూమసాధ్యకవహ్నిహేతుకాదావతివ్యాప్తిః
తత్ర సాధ్యాభావీయకాలికసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం జాతిత్వావచ్ఛిన్నాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకకాలికసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్య
సామానాధికరణ్యఘటకీయసంబంధేన ధూమత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతావిశిష్టత్వాత్ తద్ఘటాభావీయప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయా అదాయాతివ్యాప్తిః న
చావచ్ఛేదకతాయాః అవచ్ఛేదకభిన్నత్వఘటితత్వాదినిష్ఠానాం జాతిత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానాం తద్భిన్నత్వఘటితత్వాదిరూపసాధ్యతావచ్ఛేదకసంబ
న్ధావచ్ఛిన్నత్వమితి న దోషః ఇతి వాచ్యం నహి సాధ్యతావచ్ఛేదకసామానాధికరణ్యే అనవచ్ఛేదకత్వవిశేషణప్రసంగః అపి తు అనవచ్ఛేదకయత్కించిద్ధర్మ
నవచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్యాభిన్నసాధనమిత్యుక్తత్వే అనుగతరూపాప్రాప్తేః తత్సాధ్యకసాధ్యాభావీదేతదితి అత ఏవ ప్రాము యత్సాధ్యతావచ్ఛేదకే ఘటాదిత్వ
తయా నామవచ్ఛేదకత్వే సాధ్యతావదినామేవ అనవచ్ఛేదకతాలక్షణసంగతిః అత ఏవ చ యత్ర ఏకవ్యక్తిరితి ప్రాంచః ఇతి సంగచ్ఛతే న చ సాధ్యవృత్తి
సాధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్య వృత్తిత్వఘటకీయసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకవిశిష్టత్వమేవ అవచ్ఛేదకతాయాం

ಗ.ಬ.ಶ್ಲೋ.ಟಿ॥ ಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಮಾನಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಕಾಲಿಕೇನ ಸ್ವರೂಪೇಣ ಚ ತತ್ರ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಸಮವಾಯೇನ ಚ ಘಟತ್ವಂ ತತ್ರ ನಾತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಃ
ಯತ್ರ ಕಾಲಿಕಸಮವಾಯೋಭಯಸಂಬಂಧೇನ ಘಟತ್ವಸ್ಯ ತತ್ರ ದೋಷಃ ಘಟತ್ವಸ್ಯ ಕಾಲಿಕೇನ ನಾಸ್ತಿ ಉಭಯಸಂಬಂಧಸ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ನ ತದವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾ
ಪರ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ಧ್ಯೇಯಂ ನಚ ತಥಾಪಿ ರೂಪತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ [illegible] ವಿಷಯತಾ [illegible] ರೂಪ [illegible] ರೂಪತ್ವ [illegible] ಭಾವ [illegible] ದಾಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ
೧೧೦ ರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಏತತ್ತ್ರಿತಯಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ವಿಶಿಷ್ಟಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ನಿರೂಪಕ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕ [illegible] ಸಮಾನಾಧಿಕರಣಾ
ಭಾವೀಯ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ನಿರೂಪಿತ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ [illegible] ಸಂಬಂಧಾ [illegible] ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ [illegible] ವಚ್ಛೇದಕ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವ [illegible]
[illegible] ಭಾವವದವಚ್ಛೇದಕತಾ [illegible] ವಕ್ತವ್ಯ ತತ್ ಅತ್ರ [illegible] ಸ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಾಧ್ಯತಾ [illegible] ಸಂಬಂಧೇನ
ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ [illegible] ಸಂಬಂಧ ವಿಶಿಷ್ಟ [illegible] ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ [illegible] ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ
ವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾಂ ನಿವೇಶನೀಯಂ ತೇನ ನ ಕೋಪಿ ದೋಷಃ [illegible] ಸಮವಾಯ [illegible] ನ [illegible] ತ್ವವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಲಿ
ಕೇನಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ [illegible] ಭಾವ [illegible] ದಾಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ [illegible] ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ [illegible] ವಚ್ಛೇದಕತಾ [illegible] ಸಂಬಂಧೇನ [illegible]

త్వం నివేశనీయం ఉక్తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాః స్వనిష్ఠత్వనవత్వ్యాసాదినా సంబంధఘటకతయా స్వావచ్ఛిన్నత్వనివేశః సమవాయే
న ఘటత్వసాధ్యతావచ్ఛేదకతాయాం జాతిమద్వ్యాప్యమాగ్రహవత్వాదిత్యాదౌ ఘటత్వాసమవాయేన వహ్నిత్వవిశిష్టకాలికేన జాతివిశిష్టస్వాభావవద్వాయా
వ్యాప్తివారణాయ స్వం బంధఘటకతయా వ్యాపకత్వనివేశః। తత్రాపి సమవాయసంబంధావచ్ఛిన్న స్వవహ్నిత్వనిష్ఠనిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాయాస్తాదృశవిశిష్ట
న్యూనత్వాత్। నిరుక్తాభావస్వరూపలక్షణాఘటకత్వాదితి భావః। వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదౌ ఘటత్వాభావస్వరూపలక్షణాఘటకత్వసాధ్యతావచ్ఛేదకనిష్ఠేతి
అవచ్ఛేదకతాయాం విశేషణం। సమవాయేన ప్రమేయసాధ్యతావచ్ఛేదకత్వేతి ప్రమేయవహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదౌ నిరుక్తోభయసంబంధవిశిష్ట
నవసాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాశ్రయద్రవ్యత్వఘటాభావస్వరూపలక్షణాఘటకత్వేపి తత్ర ద్రవ్యత్వాభావసమవాయలక్షణాఘ
టనాయ సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వ సాధ్యతావచ్ఛేదకనిష్ఠావచ్ఛేదకతాయాం విశేషణం దేయమితి [illegible] ఇదం వహ్నిమాన్ ధూ
మాదిత్యాదౌ వ్యాప్తిరితి విభావ్యతే తదా సాధ్యావచ్ఛిన్నత్వ స్వావచ్ఛిన్నసాధ్యతావచ్ఛేదకతా పర్యాప్త్యోభయసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకతా

ಸಾ।ಸಿದ್ಧಾಂ।ಪ್ರೊ॥ ವಿಶೇಷಣಂ ದೇಯಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಕಾಲಿಕೇನ ವಹ್ನಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವಹ್ನಿಸಾಧ್ಯಕೇ ವಹ್ನಿಮಾನ್ ಧೂಮಾದಿತ್ಯತ್ರ ಪ್ರಸಂಗಾತ್ ಏತೇನ ಯತ್ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಾಧ್ಯತಾನವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿ ಹೇ-
ಲಾಹುಲೋಕ ರಾಕ್ಷ ಇತಿ॥ ಅತ್ರ ದಂಡಸಮವಾಯಸಂಬಂಧೇನ ನಿರೂಪಕ ಅನುಮಿತಿಪ್ರಯುಕ್ತ ಸ್ವಪ್ರಕಾರ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾವಿಶಿಷ್ಟ
ನಿಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾಂ ನಿವೇಶನೀಯಮಿತಿ ನಕೋಽಪಿ ದೋಷ ಇತಿ ಗುರುಚರಣಾಃ ಅತ್ರ ಸಾಧ್ಯತಾನವಚ್ಛೇದಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ಸ್ವಪ್ರಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಘಟಿತ
ವಯಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾವಿಶಿಷ್ಟ ಯಾನವಚ್ಛೇದಕತಾ ತಾದೃಶ ನಿರೂಪಕತ್ವ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ವಿಶೇಷಣತ್ವೇಽಪಿ ನಿವೇಶನ ಕಾಲಿಕೇನ ಜಾತಿ
ಶಿಷ್ಟ ಸಂಬಂಧ ಸಮವಾಯೇನ ಧೂಮತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಲಾವತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ಧೂಮತ್ವನಿಷ್ಠ ಕಾಲಿಕ ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಯಾ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇ-
ದಕತಾ ತದನವಚ್ಛೇದಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾನಿರೂಪಿತತ್ವೇನ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವ-
ಲಕ್ಷಣಾ ಘಟಕತಾ ಸ್ವನಿಷ್ಠ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾನವಚ್ಛೇದಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ಸ್ವನಿಷ್ಠ ಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟ ವಚ್ಛೇದಕ-
ತ್ವಾನಿರೂಪಕತ್ವನಿವೇಶೇಽಪಿ ತತ್ರೈವಾತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ತತ್ರ ಘಟತ್ವರೂಪಾಂ ಜಾತಿಂ ಸ್ವರೂಪೇಣೋಪಾದಾಯ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾನವಚ್ಛೇದಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ-
ಜಾತಿತಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ಸಮವಾಯಸಂಬಂಧೇನ ಘಟತ್ವಸ್ಯ ಧೂಮತ್ವನಿಷ್ಠ ಸಮವಾಯಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾಂ ಸ

త్వాత్ యద్విభాగాని ష్ఠావచ్ఛేదకతాఘటితాభావీయత్వే న విశిష్టఘటత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాశాలినామాదిపదగ్రాహ్యం నధూమత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాయాం న దోషః
తదాశ్రయవాయ్వెసంభాతవిశిష్టప్రతిసాధ్యత్వే తాదృశహేతావ్యాప్తిః ప్రసంగాపాతాత్ ఇతిన జ్ఞానత్వతావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాయాః తయా ప్రకారతాజ్ఞానత్వప్రతియోగిత్ర
సాధ్యతావచ్ఛేదకతాభిన్నేమిత్యాకారకజ్ఞానత్వే హేతుః తత్ర సాధనసమానాధికరణాభావప్రతియోగి సాధ్యతావచ్ఛేదకధర్మాతాదాత్మ్యసంబంధావచ్ఛి
న్నప్రతియోగితాకాభావీయవిశేష్యతయా జ్ఞానత్వత్వవిశిష్టజ్ఞానభిన్నత్వనియత్వాభావ సంబంధేన [illegible] సాధ్యతావచ్ఛేదకధర్మతాదాత్మ్యప్రతియోగితా హేతావ్యాప్తి
ః నచ సాధనవచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వేష్టా [illegible] నిరూపితతాదాత్మ్యసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకతావైశిష్ట్యం నివేశనీయం ఏతావనాపి దోషః
ఇతి వాచ్యం కాలికేన ధూమత్వవిశిష్టప్రతియోగితాయాం న ధూమత్వవిశిష్టకాలికేన రూపత్వవిశిష్టప్రతియోగితాయాం రూపత్వవిశిష్టప్రతియోగితాయా తత్ర సాధ్యతా
తత్ర ధూమత్వ[illegible] వధూమావాన్ వహ్నేః రూపత్వవద్రూపవాన్ వాయురిత్యాదౌ తాదాత్మ్యవ్యాప్తిరితి చేదత్ర కేవలసాధ్యవచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వోపస్థితి
సమానాధికరణాభావీయత్వత్రితయసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకతావిశిష్టప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వవిశేషణేన న దోషః సాధ్యతా
ం చ నిరవచ్ఛిన్నత్వే హి విరుద్ధసమావచ్ఛిన్నత్వాపత్తేః రూపవిశేషణీయ తథా ప్రాక్ వాన్ సత్ ధూమత్వాదిత్యత్ర న వ్యాప్తిః సాధ్యతావ

ఘటకసంబంధవిశిష్టాన్యావచ్ఛేదకతానిరూపకసాధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతావ్యాపకతావచ్ఛేదకతానిరూపితత్వోభయాభావశ్చేన వైశ్య
తావచ్ఛేదకం బిందుసప్తమితి ద్వయం (ఘ) ఘటాని ఉక్తసంబంధేన తాదృశసంబంధవిశిష్టాన్యాసాధ్యతావచ్ఛేదకఘటకసంబంధవైశిష్ట్యవద
చ్ఛేదకతా తదనిరూపకత్వం హేతుసన్నికృష్టాభావ ఏవ ప్రతియోగితాయాం విశేషితం సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధవైశిష్ట్యం సాధ్యావచ్ఛి
౧౧ న్నసాధ్యతావచ్ఛేదకతావ్యాపకతావ్యాప్యయత్ర వ్యాపకత్వం స్వనిరూపితప్రతియోగితానిరూపితావచ్ఛేదకతాత్వరూపేణ బోధ్యం।
యద్వా స్వావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్వసమానాధికరణావచ్ఛేదకతానిరూపితత్వస్వనిరూపితావచ్ఛేదకతాత్వస్వనిరూపితసాధ్య
తాగ్రహణసిద్ధప్రతియోగివ్యధికరణాభావీయత్వోభయసంబంధేన సాధ్యతావచ్ఛేదకతావిశిష్టానవత్త్వం ప్రతియోగితాయాం నివేశ్యము
తి న ఘటాదిదోషః ।। ఏవం సతి మహానసీయవహ్నిభిన్నవహ్నిమాన్ ధూమాదితి ।। నన్వత్ర మహానసీయవహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యత్ర
వ్యాప్తిర్న సంభవతి తత్ర హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయా మహానసీయత్వగత ఏకతావచ్ఛేదకత్వాత్

ಸತ್ವೇಪಿ ವಹ್ನಿತ್ವಸ್ಯ ತದೇಕೈಕಾವಚ್ಛಿನ್ನೇ ಅನವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನತ್ವಾದಿತಿ ಚೇನ್ನ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಧರ್ಮಸಾಮಾನ್ಯೇ ಯಲ್ಲ ನವಚ್ಛೇದಕತ್ವೋಭಯಪ್ರಮೇಯ ಸಾಧ್ಯ
ತಾವಚ್ಛೇದಕೇ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಸ್ತ್ವವಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಏತಾದೃಶಲಕ್ಷಣೇ ತತ್ಪರಂಪರಾಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರಮೇಯತ್ವಸ್ಯೈವ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿತಿ । ವಸ್ತುತಸ್ತು ಯಾವತಿ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದ
ಕತಾಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಕವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ಕರಣಾಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತೇರ್ವಿಷಯತಾಶ್ರಯತ್ವೋಕ್ತ್ಯಾ ಮಹಾನಸೀಯ ವಹ್ನಿ ಸಾಧ್ಯಕ ವಹ್ನಿಬಾರಣೀ ಕಾರಣಾಸಂಭವಾತ್ತ್ರಾವಹ್ನೇ
ರವಚ್ಛಿನ್ನತಾನುಧಾವನಂ ಯತ್ರೈಕಾಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿರಿತಿ ಗ್ರಂಥಸ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಾಭಿಪ್ರಾಯಕಃ ಶಿಷ್ಟಾಂಶಸ್ಯ ನಹಿ ತತ್ರಾತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮಾತ್ರೋಪಾದಾನಂ । ಹೇತುಕಾರಣತ್ವೇನಾಪಿ
ದಿತಚ್ಛಿನ್ನಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರಮಾಣತ್ವೋಪಾದಕಮುಕ್ತಿಪ್ರತೀತಮಿತಿ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ಷೇತ್ರೇಽಸಂಭವಾತ್ತ್ರ ವಹ್ನ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನತಾನುಧಾವನಮಿತ್ಯಾಶಯಃ ॥ ॥ ತದ್ಧಾರಣಾತಿ ಇಂಧನಾದಿಷು
ಮನೋಲಿನಸ್ವಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯತ್ವಾ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಪರ್ಯಾಪ್ತ್ಯವಚ್ಛೇದಕಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನಾನುಯೋಗಿತಾಕತ್ವಸ್ಯ ಅಭಾವೇನೈವ ತಾದೃಶಾಭಾವಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಭಾವನೋಕ್ತ
ದೋಷ ಇತಿ ಚೇನ್ನ ನಾನಾಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಾಧ್ಯಕ ಏವ ತದ್ಧಾನಿವೇಶಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಸಾಧ್ಯಕತ್ವೇನೋಕ್ತಲಕ್ಷಣೇ ತದಭಾವೇನಾಸಂಗತೇಃ ಅತ ಏವ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕವೃತ್ತಿ
ಮಹಾನಸೀಯ ವಹ್ನಿಭಿನ್ನತ್ವ ವಹ್ನಿತ್ವೋಭಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪರ್ಯಾಪ್ತಿತತ್ಕಾಲೇ ತದವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ಪ್ರಾಚಾಂ ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತೇ ವಿದ್ಯಮಾನತ್ವಂ ದರ್ಶನಾಚ್ಚ ॥ ಮಹಾವಹ್ನಿ

గాబిజ్ఞాం.ప్రో॥ త్వమేవేతి వాచ్య ఇతి దిక్ ॥ తత్రైవ ఖండనే పూర్వపక్షే వృత్త్యవృత్త్యోర్విరోధ ఇతి అవృత్తేర్గగనాదిపూర్వపక్షే వృత్తిత్వవిశిష్టగగనాభావస్య పూర్వపక్షే
ణావృత్తిత్వరూపత్వే గగనస్యావృత్తిత్వోక్తత్వాయ మప్యాపోనస్యాదితి భావః । ఇదం తు బోధ్యం । ఘటవృత్తిత్వవిశిష్టాభావత్వాభావాభావోపి తుల్యన్యా
యాద్ఘటవృత్తిత్వరూపాత్ తస్య ఘటవృత్తిత్వవిశిష్టాభావత్వాభావో నాస్తీతి ప్రతీతౌ నిరూపకత్వసంబంధేన విశేష్యత్వం స్వరూపసంబంధేన విశే
౨౧ ష్యత్వే ఘటే ఘటవృత్తిత్వాభావాదుక్తప్రతీత్యనుపపత్తిః ॥ తథా చ గగనే ఇతి గగనాభావనిష్ఠపూర్వపక్షే నావృత్తిత్వసత్వనిరూపకత్వసంబంధేన సత్వాన్న సుపక్ష
త్తేః సంయోగ ఇతి ప్రతీతేః ॥ వ్యాపకతావచ్ఛేదకత్వముపపాదితమితి ॥ నను సంయుక్తవాదిమత్త్వాదిత్యత్ర వ్యభిచారిణ్యతివ్యాప్తిః సంయుక్తవాదిమత్త్వావి
ష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావిశేషే ఘటత్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్య లఘుత్వేన తదవచ్ఛిన్నాభావ
ప్రసిద్ధ్యాప్రసిద్ధేన సంయుక్తవాదిమత్త్వస్య అధర్మస్య నత్వతత్త్వాదితి [illegible] తత్తావచ్ఛేదకఘటాఘటత్వస్య ఘటోపపాద్య న వతత్వస్యతి నిఖిలఝుతసమతే తత్త్వాన్నే
న స్యాద్వ్యవచ్ఛేద్యతా [illegible] తా । నను తత్రాపి సంయుక్తవాదిమత్త్వస్య సంయుక్తవాదిమదితరావృత్తిత్వస్యేతి నిఖిలసంయుక్తవాదిమద్వృత్తిత్వేనైవ ప్రతియోగితయా

తదవిశేషయా నిరుక్తఘటత్వస్యలఘుత్వేన తద్ఘటితఘటత్వవిశిష్టసంబాధినిష్ఠత్వాది రూపస్యలఘుత్వమపేతమేవేతి వాచ్యం తత్రైకం బుద్ధ్యాదివి
త్వస్యానిరుక్తరూపత్వేతజ్జరీరే కం బుద్ధ్యాదివత్త్వప్రవిష్టతయా ఆత్మాశ్రయతాపత్తేః తదనుగతవ్యవహారానుపపత్త్యా కం బుద్ధ్యాదివత్త్వత్వమఖండ
మేవేతి వాచ్యం తథాహ్యుక్తకం బుద్ధ్యాదివత్త్వైశిష్ట్యాది రూపస్యగురుత్వం। నచైకం బుద్ధ్యాదిమత్త్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేద తథాపి
కత్వావిశేషయోస్స్వరూపతో లఘుఘటత్వఘటితఘటవనిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వత్వస్యైవ లఘుత్వేనస్వరూపేణ పంచకత్వాదితి వాచ్యం వ
హ్నిమాన్ధూమాదిత్యాదౌ స్వరూపేణ ఘటత్వాదిమ పాదాతుమశక్యత్వేనయా నిరుక్తపారిభాషికావచ్ఛేదకత్వస్యకల్పనీయత్వేపి స్వరూపసంబంధేన లక్షణాతియా
నివేశనేనాప్యనుపపత్తేః అభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వోపలక్షణతయా తదుక్తం ఘటితలక్షణ [illegible] ద్ధ్రేత్యా
ద్ధాంతలక్షణేవస్తుతోనుగతమిత్యాది। ఇదమత్రాకూతం స్వపక్షత్వసత్త్వయా వ్యాసంగితావచ్ఛేదకవిశిష్టమవిశిష్టం వాతత్త్వరతయా
వంటేసాధ్యతావచ్ఛేదకత్వేనాంగతావచ్ఛేదకతయాస్వపక్షత్వసంబంధత్వవిశిష్టేతరతావచ్ఛేదకస్వపక్షత్వసంగతత్త్వవృత్తిత్వేపరత్వేన

[illegible] ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ [illegible] ಇತಿ [illegible]

೧೭ [illegible] ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ [illegible]

[illegible] ಅವಚ್ಛೇದಕ [illegible] ಅವಚ್ಛೇದಕ [illegible]

[illegible] ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಅವಚ್ಛೇದಕ [illegible] ಇತಿ [illegible] ಅವಚ್ಛೇದಕ [illegible] ಅವಚ್ಛೇದಕ [illegible]

ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನಯಾದೃಶಧರ್ಮವಿಶೇಷಣತ್ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ತನ್ನಿಷ್ಠಾವಚ್ಛೇದಕತಾನಿರೂಪಿತತಾದೃಶಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮೇವ ಯತ್ಕಿಂಚಿನ್ಮಾನಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಸಾಮಾನ್ಯತಃ
ತತ್ತದ್ವಿಶೇಷಣಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಿತಿ ತತ್ತದ್ಘಟಾದಿವಿಶೇಷಣಂ ಏಕೋಕ್ತಿಯಂ ಗಾಢತ್ವೇ । ಏವಮವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಿತಪ್ರವಿಷ್ಟಾನಾಮವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಿತಿ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿ
ನ್ನಪ್ರಕಾರತ್ವಾವಿಶಿಷ್ಟಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತಚ್ಚ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಾದಿ ತತ್ತ್ವಂ ದಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭಾವೀಯಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾ ಅಪಿ ದಂಡನಿಷ್ಠತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾತ್ । ಏವಂ
ದ್ವಿತೀಯೋಪಿ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ವಭಾವಜ್ಞಾನವತಿ ಶೇಷಿತಯಾ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವದೋಷಾಭಾವಾತ್ ತದ್ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರತ್ವ । ದೋಷಾಭಾವಪ್ರದರ್ಶನಂ ಇದಮತ್ರಾವಚ್ಛೇದಕೀಯಂ ಪ್ರಥಮತೋ
ದೃಶವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವೀಯಾನವಚ್ಛಿನ್ನತಾದೃಶವಿಶೇಷಣಾಶ್ರಯಾನಿಷ್ಠಾವಚ್ಛೇದಕತಾದಿರೂಪಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮೇವ ಸಾಮಾನ್ಯತಃ । ದ್ವಿತೀಯಮ್ಯಾತಿ । ತಾದೃಶಮಾತ್ರಪ್ರಷ್ಟವ್ಯೇ
ಘಟಸ್ತ್ರಿತ್ವೇಷ್ವೇವೇತಿ ತಾದೃಶವಿಶಿಷ್ಟಘಟಸಾಧಾರಣ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಮೇವ ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಪೃಥಿವೀತ್ವಾದಿವ್ಯಾಪ್ತಿಮತ್ತ್ವಾದಿವಿಶೇಷದೋಷಾವಾರಣಾಯ ಘಟತ್ವಾದಿನಿ
ತಿ । ಪ್ರಥಮೇತು ತತ್ರದೋಷಾವಾರಣಾಯಾಂತರ್ಭಾವಃ ॥ ಸಂಪ್ರತಿ ಯಥಾಧರ್ಮಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ತದ್ಘಟತ್ವಾದೌ ಲಕ್ಷಣದ್ವಿತೀಯೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿಸ್ವರೂಪತ್ವೇ ಸಾಧಾರಣಾಧಿಕರಣ
ತದ್ಘಟತ್ವಂ ಸ್ವಪದಗಳ್ವಾದೀನಾಮಪಿ ಘಟತ್ವಾದಿಪ್ರವಿಷ್ಟತ್ವಂ ಭವತಿ ॥ ॥ ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವನಿರುಕ್ತಿಃ ಸಮಾಪ್ತಿಮಗಮತ್ ॥ ಸಂಬಂಧಿಯತಾಸಂಬಂಧೇನ

ಸ॥ ಪ್ರಿಡ್ಡಾ॥ ವೃಕ್ಷೇ ನಿತ್ಯದ್ರವ್ಯಂಶಭೇದಸ್ಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ ನ ಚ ತಾದೃಶಭೇದಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ವೃಕ್ಷೇ ಸತ್ತ್ವೇನ ಸ್ವರೂಪಾಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಆಧೇಯತಾಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕ- ॥ಶ್ರೀ॥
ತಾಕಭೇದಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ವಿಭಾವಸ್ಯೈವ ವಹ್ನೌ ತು ತಾದೃಶಸಾಧ್ಯ ಯತಾಸಂಬಂಧಕಾಲಿಕಸಂಬಂಧಾಭ್ಯಾಂ ವೃಕ್ಷವಿಶಿಷ್ಟಾಯಃ ತದ್ಭೇದಮಾದಾಯ ಸ್ವರೂಪಾಸಿದ್ಧಿವಾರಣಾಯ ಆ-
ಧೇಯತಾತಿರಿಕ್ತಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾನಿರೂಪಕತ್ವೇನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಯಾ ವಿಶೇಷಣೀಯ ತಥಾ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿದುರ್ವಾರೈವೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ವಿಶೇಷಣತಯಾ ವಿಶೇಷಣಾನವ
೧೪ ತ್ವ ವೃಕ್ಷವಿಶಿಷ್ಟವದ್ಭೇದಸ್ಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧತಯಾ ಇತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಸತ್ತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ವಿಶಿಷ್ಟಸಂಬಂಧಸ್ಯ ಅವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾಃ ಘಟಕತಯಾ ಶುದ್ಧಾಧೇಯತಾಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವ
ಸ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ ಆವಶ್ಯಕಂ ಆಧೇಯತಾಯಾಂ ಶುದ್ಧತ್ವನಿವೇಶನಂ ಅನವಚ್ಛಿನ್ನ ಆಧೇಯತಾವಿಶೇಷಸಂಬಂಧೇನ ವೃಕ್ಷವದ್ಭೇದಮಾದಾಯ ಸ್ವರೂಪಾಸಿದ್ಧ್ಯಾಪತ್ತೇಃ ಏವಮುಕ್ತಸಂಯೋಗಾ
ಭಾವಾನವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃಕ್ಷೋಭಯವದ್ಭೇದಸ್ಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಂಭವಾದಪ್ರಸಿದ್ಧಿಕಥನಮಸಂಗತಮೇವ ವಸ್ತುತಸ್ತು ಅವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾ ವ್ಯಾಸಜ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಾನಭ್ಯುಪಗಮೇನಾಪ್ರಸಿ-
ದ್ಧಿಕಥನಮಿತಿ॥ ॥ಗುರುಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾನವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪಕ್ಷೇ ಅಸಂಭವೇನ ವಚ್ಛಿನ್ನಾನವಕಾಶಾದಿತಿ ಅತ್ರೇದಮವಧೇಯಂ। ಉಕ್ತಪಕ್ಷೇ ಸಂಯೋಗತ್ವ
ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೋಭಯ ಯಾವದ್ವೃತ್ತಿಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕಾಭಾವನಿಷ್ಠಭೇದಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾತ್ವಮಪಿ ನಾಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕಂ। ತಸ್ಯ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ
ತ್ವಂ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಿಷ್ಠಭೇದಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾಮೇವ ಉಕ್ತಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸಂಭವಾತ್ತಯೋರ್ನ್ಯೂನನಿಯತ

త్వేన కం బుద్ధ్యాది మత్తావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాయాం ఉయిక ఉక్తధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాత్వాంతర్భావే మానాభావాత్ ఏతేనోక్తధర్మస్య తద్వృత్తిత్వేన ప్రతియోగితా సాధారణ్యే న్యూనవృత్తిరుక్తధర్మస్య న ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వమితి వైషమ్యం చ ప్రలపితమపి భగ్నావేయం అత ఏవ వా ఘటత్వాఘటత్వాన్యతరత్వస్య ఘటత్వావిశిష్ట యాం గుణయోరుక్తకల్పత్వైవ అనవచ్ఛేదకత్వాపత్తిరపాస్తా తదితరభిన్నత్వసమానాధికరణాంతరవపి సం నష్టే తేనాప్తు తస్య తావద్విశేషాభావవిషయిణో బుద్ధిమాదాయ తద్వ్యక్తివిషయనిష్ఠభేదప్రతియోగితాత్వస్యైవ అవచ్ఛేదకత్వమితి తన్మతానుధావనమపి శక్యత్వమేవ। అత్రేదం సమాధానం। తత్సంయోగాభావత్వసమానాధికరణ భేదీయప్రతియోగితాత్వం తు సంయోగాభావాంతరభేదవత్తత్సంయోగాభావే సత్త్వేన సంయోగాభావాంతరవృత్తిప్రతియోగితాసాధారణమితి తాదృశప్రతియోగితాత్వావచ్ఛిన్నాభావో న ఉక్తః సంయోగత్వసమానాధికరణాఽభేదయా వృత్తిధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వసమానాధికరణాన్యభేదీయప్రతియోగితాత్వావచ్ఛిన్నాభావస్య న ఉక్త నిరుక్తాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూతప్రతియోగితాత్వస్యాపి తత్సంయోగాభావనిష్ఠప్రతియోగితాయామపి సత్త్వాత్। అతస్సంయోగత్వసమానాధికరణేత్యాది నైవాన్యతరరూపే నైవ నివేశః। నను తత్సంయోగత్వసమానాధికరణేత్యాదినైవ నహి తత్సంయోగాభా

సా౹దీష్టం॥ వత్తైసామానాధికరణ్యే బలత్వాదినా ధిత్వభేదాన్యధూమప్రాగభావస్త్వాదినైవ్యభిచారః। ఏవంచ వ్యాప్తౌ సాధనాధికరణవృత్తిత్వవిశేషణతా। హేతుత్వసంయోగత్వేన ॥ ప్రైం॥
సమానాధికరణో భయాభావవృత్తిధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వసమానాధికరణ భేదప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వసంబంధేన సంయోగత్వస్యైవ తాదృ
శాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేన అనుపపత్తిభావాదిత్యాహుః అత్రేదం తత్త్వాన్యవృత్తిత్వభయావృత్తిధర్మావచ్ఛిన్నత్వం బంధావచ్ఛిన్నాభావ
౧౨ వృత్తిసమానాధికరణభేదప్రతియోగితానిరూపితఆధేయతాసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాసంబంధేన సాధ్యాభావవాన్ యః సః సాధ్యాభావవానితి భవవ్యాప్తిః స్వ
సంబంధసంయోగత్వావచ్ఛిన్నత్వాదిపరం। గగనావృత్తిత్వసమానాధికరణనిరుక్తధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకయత్కించిదభావత్వం యద్వృత్త్యం తత్తదన్యోన్యాభా
ధర్మః తన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదక ఇతి నిరుక్తతభయభయావృత్తిత్వభర్మః। నన్విదం కిమర్థమితి చేత్ గగనవృత్తిసంయోగాభావ గగనాదావచ్ఛే
దకముఖ్యాక్షేణ అనపృష్టత్వాం గగనావృత్తిత్వభావః। గగనవృత్తిసంయోగాభావః ఏవం వృత్తిగగనవృత్తిసంయోగత్వం తత్సమానాధికరణో సంయో
గధర్మః తత్త్వసంయోగత్వం ఏవం గగనవృత్తిసంయోగత్వమపి తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకో యత్కించిదభావః గగనవృత్తిసంయోగాభావః తత్త్వం యదవృత్త్యా

ಗಗನವೃತ್ತಿಸಂಯೋಗತ್ವಾಸಂಯೋಗತ್ವೇನಾಸ್ತಿ । ಇತಿ ಸಂಯೋಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಗಗನನಿಷ್ಠಾಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ ಉಭಯಾವೃ

ಧರ್ಮಸ್ಯಾಪಿ ಸ್ಪರ್ಶವದಾದಿಕರಣತ್ವೇನ ಗಗನಾವೃತ್ತಿಸ್ಪರ್ಶವದಾದಿಕರಣತ್ವೇನ ಗಗನಾವೃತ್ತಿಸ್ಪರ್ಶವದಾದಿಕರಣ ಇತರತ್ರ ಉಭಯಾವೃತ್ತಿರೇವ ಸ್ವರೂಪೇಣ ಧ

ಸಂಯೋಗವೃತ್ತಿ ತದ್ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಸ್ಪರ್ಶವದಾದಿಕರಣೋಭಯಾವೃತ್ತಿಧರ್ಮೇ ಗಗನವೃತ್ತಿಸಂಯೋಗತ್ವಮಪಿ ತು ತದ್ವೃತ್ತಿತ್ವಾದಿಕಮೇವ ತದವಚ್ಛಿನ್ನತಾಂ

ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಯದ್ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ತದ್ವೃತ್ತಿತ್ವಾದಿಕಂ ತತ್ರ ಗಗನವೃತ್ತಿಸಂಯೋಗತ್ವೇ ಸುಘಟಮಿತಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಂ ವಸ್ತುತಸ್ತು ಸಂಯೋಗತ್ವೇ ಗಗನನಿ

ಷ್ಠತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯೈವ ವಿವಕ್ಷಣೀಯತಯೋಕ್ತ ತತ್ರಾಪಿ ತು ಶಿವನಾಂ ಯಾತಿ ತತ್ಸ್ವಾಹಿ ಸಂಯೋಗಸಾಮಾನ್ಯಾಭಾವೇ ಪ್ರತಿಬಂಧ ತೇಜಸತ್ವಾದಿಕ ದ

ಯೋಗತ್ವಂ ಸ್ಪರ್ಶವದಾದಿಕರಣಾಧಿಕರಣಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕೋ ಯತ್ಕಿಂಚಿದಭಾವಃ ಸಂಯೋಗಸಾಮಾನ್ಯಾಭಾವ ಏವ ತತ್ಸ್ವಂ ಯದವಚ್ಛಿನ್ನಂ

ನವೃತ್ತಿಸಂಯೋಗತ್ವೇ ಅವ್ಯಾಪ್ತೇರಿತಿ ಚೇನ್ನ ಉಭಯಾಭಾವಾದಿಸಂಬಂಧಸ್ಯಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾದಿತ ಉಭಯಾವೃತ್ತಿತ ಉಭಯಾವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಚ

ಸನ್ನ್ಯಾಯಾಪಿ ಗಗನಾವೃತ್ತಿಂ ಯತ್ಕಿಂಚಿದಭಾವಃ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕೋಭಯಾವೃತ್ತಿಧರ್ಮಸ್ಪರ್ಶವದಾದಿಕರಣಾವೃತ್ತಿತ್ವಾತ್ ಕೂಟಾಪ

న(యి)ఘ్నం॥ అథైతత్ నను తథాపి గగనావృత్తియుక్తం బదభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధ యావృత్తిధర్మః గగనప్రతియోగికావృత్తిమత్వస్యాధికరణాత్ ॥శ్రీ॥
చ్ఛేత్తదభిక్తత్వాదితదనవచ్ఛిన్నగగనవృత్తేసత్వేన తత్ప్రగగననిష్ఠ భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావ్యభిచారః కూటఘటితతాదాత్మ్యసత్త్వేనక్ష్య
త్వాత్వాదృశ్య సమానత్వేన తాదృశం యదభావ్యం తదనవచ్ఛిన్నగగనత్వేఽలక్షితావ్యత్వం యోగతావాదావసత్వేన నవ్యభిచారత్వాత్ తాదృశం యుక్తం
౧౬ బదభావేత్పుత్రయుక్తం సాత్వదభిక్షితవద్భవత్వే నవ్యభిచారానవకాశాత్ । నచయుక్తం బదనుస్తావం దిగ్ద్వారభ్యక్తనాగ్రవేతిసంయోగావగ
గనాదావనుపపన్నతాం ప్రాబాం సతీసంయోగత్వేన గగనాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకధర్మనసద్భావాధికరణానవచ్ఛిన్నం భావాత్ ద్విత్వయావృత్తిత్వ
ప్రతిత్వత్వేనిరర్థకత్వాదితి వాచ్యం ఉభయావృత్తిత్వవిశేషణాదానేగగనావృత్తేర్భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకఘటక గగనావరిమాణానవచ్ఛేద
త్వాదితత్వసామానాధికరణ్యానవచ్ఛేదత్వాదితత్వసామానాధికరణ్యానవచ్ఛేదత్వసఘటితావాదావసత్వేనఘటాభావాదేరపిగగనావృత్తిత్వప్రసంగాత్
నను యావద్విశేషాభావత్వమితి చేద్వ్యాప్తిసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నభావత్వమితి చేత్ ఏతేన గుణావచ్ఛిన్నప్రతిసంయోగవృత్తిత్వాదిశేషం

ಭಾವತ್ವಪ್ರವೇಶ-ವಿಷಂತೋನಷಂಯತಾವಚ್ಛೇದಕೇಸಾಭಾವತ್ವಮುಕ್ತಂ ಏತೇನ ಗುಣಾವಚ್ಛೇದೇನ ಸತ್ವಿಷಂಯೋ ನ ವಿಶೇಷಾಭಾವತ್ವೇನ ಸಾಧ್ಯವ್ಯಾಪಕತ್ವಪ್ರಯು[illegible]ಪದಸ್ಯ

ತಂ ಭವತಿ ಅಥ ಪ್ರಶ್ನೇ ವಚ್ಛೇದೇನಾಪಿ ಸಾಧ್ಯವ್ಯಾಪಕತ್ವಾಸಂಭವಃ ವಿಷಂ ಯೋ ನ ವತಿ ಪೃಷ್ಠೇ ಇತಿ ವಿಶೇಷಾಭಾವತ್ವಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಚ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಯುಕ್ತೇ ನ ಪದ್ಯಯೋಃ

ವಿಸಾಧ್ಯವ್ಯಾಪಕತ್ವಪ್ರಯುಕ್ತದಶ್ವಾತಂ ಅತ ಇತಿ ನೈಕಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಸಂಭವತೀತಿ ಉಭಯಾಭಾವತ್ವಂ ಭವತೀತಿ ತಥಾಚ ಸಂಸಕ್ತ ಇತ್ಯಾದಿ ಪೃಷ್ಠೇ ದವೃತ್ತಿತ್ವ

ತನ್ನಿಷ್ಠತದಧಿಕರಣತಾನಾಂ ಭಿನ್ನತಯಾ ಲಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನತದಧಿಕರಣತಾನಾಂ ಏಕಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾ ನಾಸ್ತಿ ಇತಿ ಉಭಯಾಭಾವ ವಿರಹ ದಿಶಾ[illegible]

ಅವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿಸಾಧ್ಯಕರೂಪೇಣ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತಾವಚ್ಛೇದಕಾ[illegible]ದಿತಿ ಸಂಸ್ಕಾರೇನ ಬೇತಿ । ನ ತಿ ಹೇತೋರ್ನ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವ ವ್ಯಾಪ್ಯಸಾಂ ಗುಣತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಭಂಗ

ಇತಿ ಶೇಷಃ ಅವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿಸಾಧ್ಯಕರೂಪೇಣ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತಾವಚ್ಛೇದಕ[illegible]ವ್ಯಾಪಕತಾ ಸ್ಥಾಪಂ ತದ್ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವ್ಯಾಪ್ಯ ಭಂಗ ವಿಷಯತ್ವ ನಿರುಕ್ತತ್ವಮಾ

ಹ । ಏತಂ ಸೇತೀತಿ । ಸ ವಸ್ತುತಃ । ವ್ಯಾಪ್ಯಾದಧಿಕರಣತಾ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪ್ರಕಾಶತಾವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ತತ್ತದವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾಸಂಭವಾತ್ ತಥಾ ಚ ಅವ್ಯಾಪ್ಯವೃ

ತ್ತ್ಯಧಿಕರಣತಾಸು ಉಭಯಸತ್ವಪ್ರಕಾರತಾಂ ದಶಯಿತುಂ ವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತ್ಯಧಿಕರಣತಾಸು ತನ್ಮತೇ । ಪೃಷ್ಠೇ ದವೃತ್ತಿತ್ವೇತಿ । ಸಾಧ್ಯನಿಷ್ಠಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದ

ಇತ್ಯಾದಿ॥ ಇತಿ ॥ ಅತಃ ಅಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಧಾರಣರೂಪೇಣ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇನಾಪಿ ಕರಣಿತ್ವಂ ॥ ತಥಾ ಚ ಸ್ಪರ್ಶನಾದಿಕರಣಾನಾಂ ಯಾವತ್ಯಃ ತತ್ತದ್ಭಾವಾದಿಕರಣ ॥ಸ್ರ್ಯಂ॥
ತಾಃ ತತ್ತದವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಮಿತಿ ತದವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ಸ್ಯಾಂ ಅಧಿಕರಣತಾ ತತ್ತತ್ಸ್ಪರ್ಶನಾದಿಕರಣಾಃ ಯಾವತ್ಯಃ ತತ್ತದ್ಭಾವಾದಿಕರಣತಾಃ
ತತ್ತದವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇ ತದವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇ ಅಪಿ ತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇ [illegible] ತಮತ್ಪಾದವಚ್ಛಿನ್ನಾ [illegible] ನಿಷ್ಠಾಧಿಕರಣತಾಸ್ವೇವ ಸಮ್ಯ
ಕ್ ನಿಷ್ಠಾಧಿಕರಣತಾಸು ಏತಾವತಾ [illegible] ತತ್ರಾಪಿ ಮೂಲಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಧಿಕರಣತಾಸು ಮೂಲಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ [illegible] ಅವಚ್ಛಿನ್ನಾಧಿಕರಣತಾಸು ಅನಾವಚ್ಛಿ
೧೨ ನ್ನತ್ವಂ ನ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ಯೋಗಾಭಾವಾದಿಕರಣತಾಯಾಂ ನ ತಥಾತ್ವಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಅಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಧಾರಣರೂಪೇಣ ತಾಸಾಂ [illegible] ಅವಚ್ಛಿನ್ನ
ತ್ವಾತ್ [illegible] ಅನಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಧಿಕರಣತಾನಾಂ ಮೂಲಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಂ ಮೂಲಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಧಿಕರಣತಾನಾಂ ಅನಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ [illegible] ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಮತತ್ವಂ
ತಾವತಾಂ [illegible] ಸ್ಪರ್ಶನಾದಿಕರಣೇ ತಥಾ [illegible] ಯಂ ಯಾವದಧಿಕರಣಾಂ ತದ್ಗತ [illegible] ನಿಷ್ಠಾಧಿಕರಣತಾವಚ್ಛೇದಕಮಿತ್ವ
[illegible] ತಸ್ಮಾತ್ [illegible] ತತ್ತದ್ವಿಶೇಷಃ [illegible] ಅನಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ [illegible] ಅಸ್ಯಾಪಿ [illegible] ಅಧಿಕರಣತಾ [illegible]
ಧಿಕರಣತಾ [illegible] ಅಧಿಕರಣತ್ವ [illegible] ರೂಪೇಣಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾ ಅನವಚ್ಛಿನ್ನ [illegible] ರೂಪೇಣ [illegible] ಅನಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಭಾವಾತ್ ।

ಕಪಿಸಂಯೋಗಾಭಾವಾದಿಕಾರಣತಾಪತ್ತಿರಿತಿ ॥ ಅಥ ಸ್ವಜನ್ಯಗುಣನಿಷ್ಠಾದಿಕಾರಣತ್ವಸಂಬಂಧೇನ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯಮಿತಿ ನೋಭಯಾಭಾವತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧತ್ವೇ ತದ್ಧರ್ಮಃ
ತತ್ತದವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧತ್ವಾದಿತಿ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾವಚ್ಛೇದಕತಾನಿರೂಪಿತಪ್ರಸಿದ್ಧತ್ವಾದಿ ತದ್ಧರ್ಮಃ ನ ಚ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಸಾಮಾನ್ಯಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕ
ತಾಶೂನ್ಯತ್ವತತ್ತದವಚ್ಛೇದಕ-ಪದೇನ ವಿವಕ್ಷಿತಂ ಯೋಗ್ಯತಾಸಾಪೇಕ್ಷತ್ವಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತದ್ದೂಷ್ಯತಿ ಪ್ರಕೃತೇ ಮಾಸಾದಿಸಾಧನವ್ಯಾಪಕತಾ ಪತ್ತೇಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಾದಿಕಾ
ರಣವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವತದ್ಧಿಕಾರಣತಾ ಯೋಗ್ಯತಾಸಾಪೇಕ್ಷತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಸ್ತ್ವೇನೋಭಯಾಭಾವತ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾ ॥ ಕೃತ್ವಾ
ಸಾದಿಕಾರಣತಿ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಕಾರಣತಾಶೂನ್ಯದವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಃ ಯೋಗ್ಯತ್ವಾದಿಕಾರಣತಾಃ ತತ್ತದವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯವ್ಯಾಪ್ತೇಃ ಸಂಕೇತ ನ ತು ತು
ಲ್ಯಯುಕ್ತ್ಯಾ ಸಾಧನವ್ಯಾಪಕತಾಪತ್ತಿಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಾದಿಕಾರಣತಾವಚ್ಛಿನ್ನಾದಿಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇನ ಉಭಯಾ
ಭಾವತ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾ ಕಾರಣತಾಯೋಗ್ಯತಾದಿತದ್ಧರ್ಮಃ ಅಥ ನ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕತ್ವಾನಿವೇಶೇ
ಯೋಗ್ಯತಾಭಾವಾದಿತಿ ಅನ್ಯೈರಸಂಗತಿಃ ತಾದೃಶವಿಶೇಷಣಾಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ನಾಭಾವೇ ವಿಶೇಷಣವಿಶೇಷ್ಯಭಾವೇ ವಿಶೇಷಣವಿಶೇಷ್ಯಭಾವಸ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯಾದಿಕಾ
ರಣತ್ವಾಭಾವರೂಪೇ ಅಭಿಧಾನಾದ್ಯಭಾವತ್ವೇನ ತತ್ಸಂಬಂಧತ್ವನಿಯಮಶೂನ್ಯತ್ವವಿಶೇಷಣಸಂಬಂಧಗತ ಮಿವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶೇಷ್ಯೇ ನಿದಿಕರ

|ಸಿದ್ಧಾಂ|| ಣತ್ವೇನ ನಿವೇಶನಪ್ರಯೋಜನಂ ಸಜಾತೀಯಾನಸಂಬದ್ಧ ವಿಶಿಷ್ಟಸತ್ತ್ವಾನ್ಯಜಾತೇರಿತ್ಯಾದೌ ಹೇತುವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾಕಾರಣಾಯ ಖಿಸೀತಂ ಚ ದಿತಿ ಕೃತಂ । ತತ್ರ ಸತ್ತೇತ್ಯಾದಿನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾರ್ಥ ||ಶ್ರೀ
ರಾಶಂಕಿತಂ ತತ್ತನ್ನಿಧಬಿಕಜಾತಿ ಹೇತೋಃ ವ್ಯಾಪಕಬತ್ವೇ ಸಿದ್ಧಿಕರಣಮೇ ವೋಚಿತಂ ಗುಣಾಶ್ರಕ್ಷತೇ ಬಾಧ್ಯಾ ದಾವೇವ ದುಷ್ಟತ್ವ ವಾಚನ ಹೇರಸ್ಸಿದ್ಧಃ ಪ್ರವಾಪಕ್ಷೇ ಸೈವೇ
ತೋಂ ಸ್ವಮಿವಿ ಸತಾಂ ಯಾಃ ಸಿದ್ಧಿಕತರ್ಯಂ ಶಕ್ಯತ್ವಾತ್ । ತತ್ರೈಯವ ಮಾನಂ ಶಾ । ಪ್ರವಪಕ್ಷೇ ಕೇಽಪಿ ಹೇತೋಃ ದುಷ್ಟತ್ವಮೇ ವನಸಂಭವತಿ ನಸಮಿ ಚೀನತ್ವಂ ತದ್ಧಾಹಿ ಉ
೩೮ ಕ್ತೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಹೋ ವಿಷಯ ವಚಿಚಾರ ಸಂಬಂಧತ್ವಾದಿತಿ ।। ತತ್ರೈ ದಂಶಮಾಧಾನಂ । ವ್ಯಾಪಕ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯರೂಪ ವ್ಯಾಪ್ತಿಮಿತಿ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಬತ್ವ ವಚನ ಹೇತ್ವಸಿದ್ಧ ದುಷ್ಟತ್ವ
ಸುಕೋದ್ಧೇನ ಲಿಂಗವ್ಯಾಪ್ತಿಪಕ್ಷತ್ವಸು ಮಬಾಪ ವಾದನೈಯ್ಯಂ ತಚ್ಛ ತಾದೃಶ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾಪಿ ಲಾಘವಾನುರೋಧೇನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿವೈಯ್ಯಧಿಕರಣ್ಯಾಬನೇತಿ । ವಿಶಿಷ್ಟ ಸತ್ತ್ವನತೀ
ಕ್ತೇ ತ್ಯಾದಿತಿ । ಗ್ರಂಥವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾವಸರೇ ನಚೇತ್ಯಾದಿನಾ ಜಾತೀತತ್ವೇ ವಯಾಂತರ ತಯೋರ್ಭೇದಂ ನಮನಸೀತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತ್ಯಾ ದ್ವಿತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸತ್ತ್ವ ತ್ವಾ ವಚ್ಛೇದೇನ ಮನೋ
ಗುಣಾನ್ವಿತ್ತೇ ತಾವ್ಯಾಘಾತ ಮಾಶಂಕಬತಾದೃಶಪ್ರತೀತೀನಾಂ ಗುಣಾದವಧಿಕರಣಕ ದ್ವಿತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸತ್ತ್ವ ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭಾವಾವಗಾಹಿತ್ವ ಮೇವ ಮನಸಿ ಗುಣೇನ ಹಾಂ
ಚಿತ್ವಂ ಮತೇ ತತ್ರ ಮದಶಂಯಾ ಮಪ್ರಬಕ್ತ್ವ ಪ್ರತೀತೀನಾಂ ತದ್ವಿಷಯಕತ್ವಸ್ಯ ಸಮಾಹಿತಂ ತನ್ನ ವಿಧಿತಾ ಭಾವೇ ತೇಷಾಂ ಸಾಕ್ಷಿ ತಿ ಪ್ರತೀತೀನಾಂ ಪ್ರಮಾಣತೋ ದ್ವಿ
ದವಿಷಯ ಸತ್ತ್ವಾಭಾವಬನನ್ನಿಬತತ್ವಾತ್ ಸಚನವಬನನ್ನಿನುವಿಪತಾ ಸತ್ತ್ವ ಮಬಧಾನ ಭಾವ ಮಾತ್ರಾವಗಾಹಿತ್ವ ನಿದ ಮೋಮತ ನಿಷ್ಠ ಹಾನವಸರೇ ತತ್ಸೈವಪ್ರೀ

ಬಲ್ಯಾಲೋಕೇಂಬ ಉಕ್ತಪ್ರಸಂಗದು ಭಯಾಭಾವೋ ನಾಸಮವೇತಾ ಗುಣಾ ವೃತ್ತಿರಿತಿ ಭ್ರಮ ಕಾಲೀನ ಸ್ವವೃತ್ತ್ಯಭಾವ ವಿಷಯಕತ್ವೇ ಸತಿ ಉತ್ತರಕಾಲ ತ್ವಾದಿತಿ ಮೂಷೋ ತರಯಾಹ
ವಿಯಂ ಅತ್ರಾಹು ರಾಚಾರ್ಯಾಃ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಸ್ಯ ಗುಣಾನಾಂ ತರಸ್ಯ ತ್ವಾಲೋಕ ಗುಣಾದೌ ನ ಕಿಂಚಿತ್ವಂ ವೇತೇತಿ ಭ್ರಮಕಾಲೀನ ತಯಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಾದಿ ವಿ
ಷಯತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಂ ನ ತು ಪ್ರಮೋತ್ತರಕಾಲೀನಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಂ ಮೋವಿಷಯಾಂತರಲಾಭಾಯ ಯಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವೋ ಗುಣಾವೃತ್ತಿರಿತಿ ಪ್ರಮೋತ್ತರಂ ತದಾಕಾರ ಪ್ರತಿಬಂಧ
ಕವೃತ್ತಿತಾಭಾವ ವಿಷಯಕತ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಾದೇ ಗುಣಾವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಯತೋ ಯದ್ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕ ತದ್ಧರ್ಮ ನವಚ್ಛಿನ್ನಾಭಾ
ವಾನಿತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಾದೇವ ಸಿದ್ಧಮಿತಿ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯಾ ಆಹುಃ। ಅತ್ರೇದಂ ಚಿಂತ್ಯತೇ ಪ್ರಮಾಣಾನಾ ಮಜ್ಞತಿ ಬಾಧಕೇ ಅಬಾಧಿತಾರ್ಥ ಕಲ್ಪನೈವ
ಉಚಿತತ್ವೇಽ ಅನುಪಪತ್ತಿ ಕಲ್ಪನಾಯಾಂ ಅನ್ಯಾಯ್ಯತ್ವಾತ್ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಾದೇ ಗುಣಾವೃತ್ತಿರಿತಿ ಪ್ರಮೋತ್ತರಕಾಲೀನ ತದಾಕಾರ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಸಂಬಂಧಿತಾಧಿಕ ಕಲ್ಪ ಬಾ
ನಮೇವ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ನ ಹಿ ಯತ್ರ ವ್ಯವತಿಸಿದ್ಧಾಸಿದ್ಧ ವಿಷಯದ್ವಯಂ ತತ್ರ ಸಿದ್ಧ ವಿಷಯ ಬಾಧಕ ಅಸಿದ್ಧ ವಿಷಯಾಂಶೇ ಪ್ರಮಾತ್ವ ನಿಯಮೇನ ತನ್ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ
ತ್ಯಾಂ ಪ್ರಮಾಣಾನಾ ಮಿತ್ಯಾದಿ ನಿಯಮ ವಿರುದ್ಧಮನಃ ಕಲ್ಪಿತಲಾಘವ ನಿಯಮೇವಮಾನಾ ಭಾವಾತ್ ಕಿಂಚ ವೃತ್ತಿ ರಾಗಾದಿ ಬೋಧತಾತ್ಪರ್ಯ ರಚನೇತಿ ಉಕ್ತವಾದ ಪ್ರ
ಹಾವ ವನೋಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ವಾತ್ಮವೃತ್ತೇ ವಿಷಯ ಸಿದ್ಧಿಗುಣಾ ನೈವ ನಹಿ ಪ್ರಮೋತ್ತರ ಕಲ್ಪಿತ ನಿಯಮೇತ ಸ್ವಾವೃತ್ತಿ ಗುಣಾ ಕಲ್ಪ್ಯಂ ಸಂಭವತಿ ನಹಿ ವಿಷಯಸ್ಯ ವೃತ್ತಿರ್ಗುಣಾ

ಗ। ಶಿಕ್ಷಾಂ।। ಂತರಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇಪಿ ಸತ್ತಾತ್ವೇನ ಭಾವ ಶಬ್ದಸ್ಯಾಪ್ರಾಮಾಣಿಕತ್ವಂ ತು ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಾವಿದ್ಯಮಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಪತ್ತೇಃ ತಾದೃಶವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಾದೇ ಸಿದ್ಧತ್ವಾಯೋಗೇ ವೈಯಧಿಕರಣ್ಯ ।। ಶ್ರೀಃ।

ಘಟಪ್ರಾಥಮಿಕತದೇವ ನ ಭವತಿ ಅತೋ ಯದ್ವಿಶೇಷ್ಯ ಕಿಂಚಿದಧಿಕರಣತ್ವಾಭಾವೋ ನಿಯಮಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾವಸಾಮಾನ್ಯೇನ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಾದೇಸ್ಸಿದ್ಧತ್ವಂ ಸಿದ್ಧಂ ಭವತಿ ತತ್ತನಿಯಮೇನ

ನಾಭಾವಾಂಶೇ। ಕಿಂತು ಯೋ ಯದಧಿಕರಣತ್ವಾಭಾವವಾನ್ ಸ ತದಭಾವವಾನಿತಿ ಅತೋ ಯದೇಯ ನಿರವಚ್ಛಿನ್ನಾಧಿಕರಣತಾವಾನ್ ಸ ತದಭಾವಾನಧಿಕರಣತಾವಾನಿತಿ ವಾನ[illegible]ನಿ

೧೯ ಯಮಾನುಸರಿತತ್ತನಿಯಮಃ ನಾಪಿ ಘಟವದ್ವ್ಯಾಪ್ತಮಿತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತೀತೌ ಘಟಮಾಪಿಸಂ ಭವೇನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಸಭಾವಯತ್ರ ಕುಲಪತಾವಿಲಕ್ಷಣಂ ತು ವಿಶೇಷಣ

ತಾವಿಶೇಷಣಾ ಸಾಧವತಾಘಿಲಕ್ಷಣಾ। ನನು ಭಾವಾತ್ವ ಕಾ ಭಾವವಿತತ್ರೀ ತ ಯಯೋನಿರವಧಿಕರಣ ಇತಿ [illegible] ತಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಸಂಗ ನಾಧಿಕರಣ ಭವದನ ಕಿತ್ಯಾಪತ್ತ್ಯಯದಾಸೋ

ತ್ವಂ ತದಾಗಾಲಿತಿ ಗ್ರಂಥೇಲ್ಲ ಭವತ್ವಾದಿನಾ ಘಂ ಸಗಾಭಾವನಿ ವೇಶೇಪ್ರ[illegible] ಯವೃತ್ತಿ ಧ್ವಂಸಸಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಕಾಲ ಪಂತಾಭಾವಸಪತ್ನಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೆ

ದಕ ದ್ವೈಶಿಕವಿಶೇಷಣತಯಾ ತದಧಿಕರಣಾಪ್ರಲಯಕಾಲಯ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತ್ಯೇವಂ ಲಾಪಿ ತಕ್ಕಿತ್ರ ಕಾಲಿಕ ವಿಶೇಷಣತಾಂ ಯಾಪಿಸ್ವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದ

ಕಸ್ಸಂಬಂಧತಾಂ ತಾತೇನ ಸಂಬಂಧೇನ ನಾತಪಂತಾ ಭಾವಾದಿಕರಣಂ ಪ್ರಳಯ ಇಲತಿ ನೈವ ಕ್ಷಂ ಕತಿ ರಿತಿ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಃ ತತ್ರಾಂಘಂ ಸೋ ನಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾಃ

ಸಂಬಂಧತ್ವಾಸಚ್ಛಿ ನ್ನೇಷೇಣಂ ಬಿತ್ವಂ ಬಂಧಾಭಾವಃ ಅನ್ನೈತೇನ ಸಂಬಂಧೇನ ನಾಸ್ತಿ ಪ್ರತೀತಿಃ ಧ್ವಂಸ ವಿಷಯತಾಲೇ ವಿಷ್ಣತಾಪ್ತ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೆ

ತ್ವಂ ಹೇತ್ವಧಿಕರಣಸ್ಥನಿಷ್ಠನಿಯಮಿತಿವ್ಯಾಪ್ತಿತತ್ತ್ವಂಚ ಸ್ವಾವಚ್ಛೇದಕಧರ್ಮಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನನಿರೂಪಿತಾಧಿಕರಣತಾಶ್ರಯಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನನಿರೂಪಿತಾಧಿಕರಣತಾತ್ವಂ
ಬಂಧೇನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಿತಿಧ್ಯೇಯಂ ॥ ೭ ॥ ಸ್ವತ್ವಘಟಕಾಯಸಂಯೋಗತ್ವೇನ ಘಟತ್ವೇನ ತತ್ಪ್ರತಿಯೋಗಿಕತ್ವಂ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ ಇತಿ । ತದಾ ವಸ್ತುತಸ್ತು
ಯೋಗಿಕಸಂಯೋಗೇ ಅಭಾವಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧಸ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ । ಕಿಂಚಿದ್ರೂಪೇಣಾಭಾವೇತಿ । ಇದಂ ಬಾಧಿತಂ ಯೇನ ರೂಪೇಣ ಯಸ್ಯ ಯತ್ಪ್ರತಿಯೋಗಿಕತ್ವಂ
ಯದನುಯೋಗಿಕತ್ವಂ ಚ ತದ್ರೂಪವಿಶಿಷ್ಟಸಂಬಂಧೇನ ತದ್ರೂಪಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರಕಾರಕತದ್ರೂಪಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷ್ಯಕಜ್ಞಾನಸ್ಯೈವ ತತ್ಸಂಬಂಧಿತ್ವಮಿತಿ ನಿಯಮಸ್ಯ ಸಿದ್ಧತ್ವೇನ
ಕಸ್ಯಚಿದ್ವಿಶೇಷಂ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಸ್ವರೂಪಾಯ ನಿರೂಪಿತತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಸಂಯೋಗತ್ವೇನ ಚ ತಾಪಿ ತತ್ಪ್ರತಿಯೋಗಿಕತ್ವಂ ಲಬ್ಧಮಿತಿ ಸಮಯಃ ಘಟಿತರೂಪೇ ಸ್ವೇನ ವಿಶಿಷ್ಟ
ರೂಪ ಇತಿ । ಸಮಕಾಲೀನಸಂಬಂಧೇನ ಕಿಂಚಿದ್ವಿಶಿಷ್ಟೇ ಸಾಧ್ಯವತ್ತ್ವೇನ ಗಗನಾದಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಲಕ್ಷಣಘಟಕತ್ವಂ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕಕಾಲಿಕಸಂ
ಬಂಧೇನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಸ್ಯ ನೇನ ಅಸಂಭವಾತ್ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕತ್ವೇ ನಿತ್ಯದ್ರವ್ಯತ್ವಾದಿವಿಶೇಷಣವಾನ್ ಯೇನ ತದ್ವೃ
ತ್ತಿ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಜನ್ಯಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾಂ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾಘಟಕಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವವಿಶೇಷಣಂ ಯತ್ತಯಾ ಪ್ರಯುಕ್ತಮಪಿ
ತ್ರೈವೇತಿ ಸ್ಪಷ್ಟಂ ॥ ಸಮುಕ್ತಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಸಾವಚ್ಛೇದಕತಾಸಂಬಂಧೇನ ತದ್ವೃತ್ತ್ಯಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯಾ ಘಟವಿಶೇಷಣಂ ಯತ್ತಾಪದಿಲಿತಿ ದಿಕ್ । ವಸ್ತುತಸ್ತು ಪ್ರಮೇಯ

ಗಾ॥ಜ್ಞಾ॥ ಕ್ತ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರಸಕ್ತ್ಯಾ ಘಟಿತಸಂಬಂಧಿತಯಾ ಸಂಸರ್ಗಾವಗಾಹ ಇತಿ ಸಾರಂ॥ ಬಹುವ್ರೀಹಿಸಿದ್ಧಿರಿತಿ॥ ನನ್ವತ್ರಯಸ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿತ್ವಾನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯಾಸ್ಯ ॥ಶ್ರೀ॥
ಪಾದಿತ್ವಾದಾವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ತಥಾಹಿ ಸಾಧ್ಯಸಂಬಂಧಿನಾ ಸಾಧ್ಯವದಧಿಕರಣತಾ ಸಂಬಂಧಾತ್ ಅನುಯೋಗಿತಾವಿಶೇಷಾಭಾವತ್ವಾಯಾಪತ್ತ್ಯೈಷು ಟಿಪ್ಪಣ್ಯಾಂ ಸ್ವೀಕೃತ್ವಾದಿ
ಸಮ್ಭೂತತಾವಚ್ಛೇದಕ ಅನುಯೋಗಿತಾಯಾಂ ಚ ಶಬ್ದಾತ್ ಸಿದ್ಧ ಅನ್ಯಥಾ ಸಂಭವೇನ ಅನುಯೋಗಿತಾಯಾಃ ಸಂಸರ್ಗತ್ವಾಪತ್ತಿರ್ಮಾನಿ ಸಂಬಂಧಿತತ್ವಾತ್ ಸಂಬಂಧಿ
೨೦ ದಾಹಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕಲಾಘವಾನುರೋಧೇನ ಮಣಿನಾ ಸ್ವೀಕೃತಿಚ್ಛಿನ್ನಾನಾಮನುಯೋಗಿತಾ ಸಂಸರ್ಗತ್ವಮಿತಿ ಉಭಯೋರ್ಭಾನಾಂ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಣಿತ್ವಾದಿ
ಷ್ಟೇ ಮತಿವಿಚಿತ್ರಸ್ಯ ಸಂಭಾವ॥ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕೇ ತದಿತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಿವೇಶ ಕಾರಣತಾಪ್ರಯೋಜಕ ಅನುಯೋಗಿತಾ ಸಂಸರ್ಗತ್ವಪ್ರಾಯಃ ಸಿದ್ಧ
ಸಂಬಂಧಿತ್ವಾದಿತ್ಯಾಶಂಕ್ಯಾಹ॥ ಅದ್ದ್ವ ಮಣಿನಾ ಸ್ವೀಕೃತಾಭಾವ ಏವ ವಿಷಯೀಕೃತ ಇತಿ ನಾಭಾವ ವಿನಿವೇಶ್ಯಪದೇ ಕಾರಣತಾಪ್ರವೇಶ ಇತಿ॥ ತತ್ರೈವಂ ಮತೇ॥
ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕರೂಪೇ ಪ್ರವೇಶ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇತಿ॥ ನನು ನನ್ವತೇ ಇತಿ॥ ಮಣಿ ಸಮಪದಾನ ಸ್ಥಿತೇ ತದ್ರೂಪ ಸೂತ್ರಾದಿ ಕಾರಣತ್ವಂ ವಾಚ್ಯಂ ತಚ್ಚ
ಮಿವಿಶೇಷಣಾವಿವಿಶೇಷಾಭಾವೋಪಾಧಿತ್ವ ಪ್ರತಿತ್ವ ವಿನಾ ಯೇನ ತದಾ ನಿತಿ ಸಂಬಂಧಂ ವ್ಯಾಪಕತಯಾ॥ ಮಣಿ ತತ್ತಾನುಯೋಗಿತ್ವಾನಾಂ ವ್ಯಾಪಕತಯಾರೂಪೇಣ
ನಿವೇಶಸ್ಯ ಅನವಸ್ಥಾಪ್ರಸಕ್ತಿರಿತಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನಿ ರಂ ಕಾಲ ತಿ॥ ಜ್ಞಾನ್ತಲಕ್ಷಣೆ॥ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಂ ಯದ್ಧಿ ಕಾರಣ್ಯಾದಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಬಕಲ್ಪೇ ಸೇನ ಸಿದ್ಧತೇ ಸ್ವಪ್ರ

ತಂತ್ರೋಕ್ತಿಸಾಂಗತ್ಯಾಯ ಸಾಧ್ಯಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ಹೇತ್ವಧಿಕರಣ ಕಾಲಿಕಾದಿ ಗಗನಾಭಾವವತ್ತಾದೃಶಪ್ರತಿಯೋಗಿವ್ಯಧಿಕರಣ ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಗಗನಾಭಾವಸ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತಂತ್ರೋಕ್ತ್ಯಧಿಕ
ರಣಾಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾ ಪ್ರತಿಯೋಗಿವೈಯಧಿಕರಣ್ಯ ಪ್ರತಿಷೇಧಃ ಸಾಧ್ಯಾಧಿಕರಣ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ವೃತ್ತ್ಯಧಿಕರಣ ವೃತ್ತಿತ್ವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇ
ದಕಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಿತಿ ನ ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ವಕ್ತವ್ಯ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ಘಟಿತ ಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ಯತ್ರ ನಿರವಚ್ಛಿನ್ನ
ವ್ಯಾಪ್ತೇ ಯದಂ ತಿನಿಷ್ಠ ವ್ಯಾಪ್ತಿತ್ವಂ ಯೋಗಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ಯತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತೇ ನಿರವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಂ ನಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾತ್ತತ್ವ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಾ
ಧ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರಸಂಗ ಇತಿ ಚೇನ್ನ ಅವಚ್ಛೇದಕತಾ ಯಾಂ ಸಾಧ್ಯಸಮವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ವಾ ವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ಸ್ವಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ಸಂಬಂಧೇನ ನಿರೂಪಿತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ವಿಶಿ
ಷ್ಟಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ವತ್ತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ಘಟಿತ ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತ್ವಾವಿಶ್ಯಂ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಾನಾಂ ದೋಷಃ ॥=॥ ಶ್ರೀಃ —
ಇತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಲಕ್ಷಣವಿಚಾರಃ ॥ — ಃ — ತಾರಣನಾಮಸಂವತ್ಸರೇ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ... ವಾಸರೇ ... ಸಂಪೂರ್ಣಂ ... ಲಿಖಿತಮಿದಂ ಪುಸ್ತಕಂ ॥ — ಶ್ರೀಃ — ಃ — ಶ್ರೀಃ —